

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Γλωσσική Κατάκτηση

Ενότητα 7 : Κατάκτηση Σύνταξης

Χριστίνα Μανουηλίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Η σύνταξη στο χώρο της γλωσσικής κατάκτησης
- Καθολική γραμματική, μοντέλο αρχών και παραμέτρων
- Στάδια μορφοσυντακτικής ανάπτυξης
- Ωρίμανση γλωσσικής ικανότητας

Κυριαρχία Σύνταξης στο χώρο της Κατάκτησης Γλώσσας (1/2)

- Προσπάθεια περιγραφής του έμφυτου μηχανισμού και της καθολικής γραμματικής

Κυριαρχία Σύνταξης στο χώρο της Κατάκτησης Γλώσσας (2/2)

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ (ΚΓ): το σύνολο των περιορισμών με τους οποίους είναι προικισμένοι ΟΛΟΙ οι άνθρωποι εκ γενετής και που ευθύνονται για τη διαδικασία κατάκτησης της γλώσσας. Η ΚΓ καθορίζει το εύρος της ποικιλίας και συνεπώς χαρακτηρίζει την έννοια της πιθανής ανθρώπινης γλώσσας.

ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΓΛΩΣΣΑΣ: αποτέλεσμα της διεπίδρασης των έμφυτων παραγόντων και του περιβάλλοντος. Η γλώσσα δεν «μαθαίνεται» αλλά «προκύπτει», «αναδύεται» την κατάλληλη στιγμή δεδομένου ότι το παιδί εκτίθεται σε κάποια μορφή της (ομιλούμενη ή νοηματική).

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ (Chomsky, 1981)

- Η ΚΓ αποτελείται από δύο περιορισμούς: τις ΑΡΧΕΣ και τις ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΥΣ
- **ΑΡΧΕΣ**: σταθερές και αμετάβλητες σε όλες τις γλώσσες, π.χ. ερμηνεία αντωνυμιών
- **ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ**: ιδιότητες οι οποίες διαφέρουν από γλώσσα σε γλώσσα, π.χ. γλώσσες κενού υποκειμένου

Στάδια μορφοσυντακτικής ανάπτυξης (1/3)

- Η ανάπτυξη της σύνταξης ξεκινά στην ηλικία των **2 ετών**

1) Στάδιο ολοφραστικής ομιλίας. Στάδιο μονόλεξων εκφράσεων (1 – 2 ετών). Η λέξη που παράγει το παιδί αντιστοιχεί σε μια φράση ενηλίκων.

φαΐ = θέλω φαΐ, μαμά = θέλω τη μαμά, αυτό είναι της μαμάς

Αφετηρία ανάπτυξης συντακτικού τομέα.

Στάδια μορφοσυντακτικής ανάπτυξης (2/3)

2) Στάδιο τηλεγραφικής ομιλίας. Στάδιο δίλεξων εκφράσεων

δύο διαφορετικές λέξεις αρχίζουν να αναφέρονται στο ίδιο φαινόμενο

neck up (Bloom, 1973)

Στάδια μορφοσυντακτικής ανάπτυξης (3/3)

3) Στάδιο παραγωγής εκφράσεων με περισσότερες από δύο λέξεις

επιτονισμός, αναφορά σε μία κατάσταση

φάγαμε μακαρόνια κιμά

Μανώλη φύγει

Ποιες λέξεις παραλείπονται;

Σύνθετες προτάσεις

- Η τηλεγραφική ομιλία λήγει στην ηλικία των 2,5 -3 ετών
- Στη συνέχεια οι προτάσεις του παιδιού δεν μεγαλώνουν μόνο ως προς το μήκος αλλά και ως προς την περιπλοκότητα
- Οι προτάσεις αποτελούνται από φράσεις οι οποίες συνδέονται μεταξύ τους με το *και*
- Η **παράταξη** είναι πιο εύκολη από την **υπόταξη** (Bowerman, 1979)
 - ▶ Τα παιδιά τείνουν να απλοποιούν τις προτάσεις με *που* σε προτάσεις με *και*.
 - ▶ *Η γάτα που έφαγε το ποντίκι αρρώστησε > Η γάτα έφαγε το ποντίκι και αρρώστησε.*

Μέσο Μήκος Εκφωνήματος (1/2)

(Brown 1973)

- **MME** = Ο Μέσος όρος του Μήκους των Εκφωνημάτων που παράγει το παιδί
 - Κριτήριο για τον προσδιορισμό σταδίων ανάπτυξης του παιδιού.
 - Ηλικία: όχι ασφαλές κριτήριο, λόγω διαφοροποιήσεων από παιδί σε παιδί.
 - *Πόσα μορφήματα παράγει το παιδί κατά μέσον όρο σε κάθε έκφρασή του;*
- **MME(Αγγλικά)** = $\frac{\text{Άθροισμα αριθμού μορφημάτων}}{\text{Άθροισμα αριθμού εκφωνημάτων}}$

Μέσο Μήκος Εκφωνήματος (2/2)

- *cat* = 1 μόρφημα
- *cats* = δύο μορφήματα (*cat-s*)
- Αν το παιδί παράγει εκφράσεις με άκλιτες λέξεις (1 μόρφημα = 1 λέξη), ή λέξεις όπως η λέξη *cat* και αν δε χρησιμοποιεί σε κάθε εκφώνημα περισσότερες από μία λέξη (1 λέξη = 1 εκφώνημα), τότε το παιδί θεωρείται ότι έχει MME 1,000

Brown: Στάδια Ανάπτυξης

- **1ο στάδιο:** ΜΜΕ περίπου 1,750 (περισσότερα από ένα μορφήματα ή περισσότερες από μία λέξεις.)
- **2ο στάδιο:** ΜΜΕ ξεπερνά το 2,250 (δύο έως τρία μορφήματα ή λέξεις σε κάθε έκφραση και εμφανίζει τα πρώτα κλιτικά μορφήματα, τα άρθρα και τις προθέσεις στο λόγο του)
- **3ο στάδιο:** ΜΜΕ είναι περίπου 2,750 (τα εκφωνήματα με τρία μορφήματα ή τρεις λέξεις υπερισχύουν. Σε αυτό το στάδιο, εμφανίζονται τα βοηθητικά ρήματα, οι ερωτηματικές και οι αρνητικές προτάσεις.)
- **4ο στάδιο:** ΜΜΕ είναι περίπου 3,500 (τρία έως τέσσερα μορφήματα ή λέξεις κατά μέσον όρο) και το παιδί παράγει σύνθετες προτάσεις με το αναφορικό *που* και το συνδετικό *και*.
- **5ο στάδιο:** ΜΜΕ είναι περίπου 4,000 (τέσσερα μορφήματα ή λέξεις σε κάθε έκφραση και κατακτά την παθητική φωνή.)

Προβλήματα με ΜΜΕ (1/2)

- Ο Brown θεώρησε ότι με βάση τη μορφολογία των ενηλίκων είναι απλό να διασπαστούν οι εκφράσεις των παιδιών σε μορφήματα. Όμως τι είναι μόρφημα για το παιδί;
- *Played*, *birthday* και *cats* παρατηρήθηκε ότι χρησιμοποιούνται από ορισμένα παιδιά **αδιάσπαστες ως ένα μόρφημα** και όχι ως δύο, όπως πίστευε ο Brown
- Επομένως, τα παιδιά όταν παράγουν αυτές τις λέξεις δεν έχουν σημειώσει πρόοδο ούτε στη μορφολογία ούτε στο συντακτικό. Αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά δεν έχουν μεταβεί κατ' ανάγκη στο στάδιο της παραγωγής δύο μορφημάτων ή λέξεων, αν και στη γλώσσα των ενηλίκων οι παραγωγές τους θεωρούνται σύνθετες

Προβλήματα με MME (2/2)

- Διαγλωσσική εφαρμογή
- *έ-γραφ-σ-α = έγγραφα*
- Υπολογισμός του MME σε μορφήματα οδηγεί σε λανθασμένα αποτελέσματα
- ο υπολογισμός του MME σε **λέξεις** και όχι σε μορφήματα.
- $MME(\text{Ελληνικά}) = \frac{\text{Άθροισμα αριθμού λέξεων}}{\text{Άθροισμα αριθμού εκφωνημάτων}}$

MME 1,750 = συνδυασμός δύο λέξεων σε φράσεις.

συνδυάζει δύο λέξεις σε φράσεις.

MME 3,500 = πλήρεις προτάσεις

Φόρμουλες

- «απολιθωμένες» εκφράσεις που εμφανίζονται στον πρώιμο παιδικό λόγο και δεν ανταποκρίνονται στο στάδιο της γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού
- Μη παραγωγικές φράσεις
- «Πού 'ν' 'το;», «Τι 'ν' αυτό;», «Τι κάνεις;» κλπ

Πλαίσια φόρμουλας (1/3)

- Φόρμουλες που χρησιμοποιούνται μερικώς αναλυμένες
- Ένα τμήμα, το οποίο παραμένει συνήθως αδιάσπαστο, και κάποια στοιχεία, τα οποία αντικαθίστανται με άλλα
- Τα πλαίσια φόρμουλας δηλώνουν συνήθως τη μετάβαση από τη μη αναλυμένη φόρμουλα στην αναγνώριση και παραγωγική χρήση των λέξεων που εμφανίζονται σε αυτήν

Πλαίσια φόρμουλας (3/3)

(3) What X doing? (= Τι κάνει ο X;)
Where X go? (= Πού πάει ο X;)
(Radford 1990:16)

(4) Want a X (= Θέλω ένα X)
Where's the X (= Που 'ν'ο X)
It's a X (= Αυτό είναι ένα X)
In the X (= στο X)
(Pane & Martindale 1996:372)

Χαρακτηριστικά Φόρμουλας (1/2)

(Hickey 1993)

- A)** Πρέπει να αποτελείται τουλάχιστον από δύο μορφήματα
- B)** Πρέπει να είναι φωνητικά αδιάσπαστη, δηλαδή να χρησιμοποιείται ως μια μονάδα χωρίς παύσεις
- Γ)** Οι λέξεις που εμφανίζονται στην έκφραση δεν πρέπει να εμφανίζονται στην ίδια μορφή μεμονωμένες
- Δ)** Πρέπει να είναι γραμματικά πιο περίπλοκη σε σύγκριση με τις υπόλοιπες εκφράσεις που παράγει το παιδί. Η δομή της φόρμουλας δεν πρέπει να χρησιμοποιείται, δηλαδή, με άλλες λέξεις και σε άλλες εκφράσεις από το παιδί

Χαρακτηριστικά Φόρμουλας (2/2)

(Hickey 1993)

Ε) Μπορεί να χρησιμοποιείται συχνά στην οικογένεια ή στην καθημερινή χρήση της γλώσσας

ΣΤ) Μπορεί να είναι χαρακτηριστικά μεγάλη

Ζ) Μπορεί να επαναλαμβάνεται με την ίδια μορφή στην παιδική ομιλία πολλές φορές

Η) Μπορεί να συνδέεται με μια κατάσταση

Θ) Μπορεί να χρησιμοποιείται λάθος συντακτικά ή σημασιολογικά.

Στάδια ανάπτυξης στην ομιλία του παιδιού (Hickey 1993)

- α) στάδιο χρήσης φόρμουλας:** η έκφραση εμφανίζεται ως ένα αδιάσπαστο σύνολο στην ομιλία του παιδιού

- β) στάδιο χρήσης πλαισίου φόρμουλας:** ένα ή περισσότερα τμήματα της έκφρασης αρχίζουν να διασπώνται και να χρησιμοποιούνται παραγωγικά

- γ) στάδιο παραγωγικής χρήσης:** τα μέρη της έκφρασης έχουν αναγνωριστεί και χρησιμοποιούνται ελεύθερα και παραγωγικά από το παιδί

Φόρμουλες και πλαίσια φόρμουλας

- **Φόρμουλες και πλαίσια φόρμουλας:** πρώτη ένδειξη της συντακτικής ανάπτυξης. Εμφανίζονται πολύ νωρίς και συνήθως πριν αναπτυχθούν οι συντακτικές δομές στο λόγο του παιδιού (Hickey 1993, Lieven, Pine & Baldwin 1997).
- Παρ' όλα αυτά, οι φόρμουλες είναι **σπάνιες** στην παιδική ομιλία σε οποιαδήποτε ηλικία, αφού τα παιδιά δεν μαθαίνουν τη γλώσσα απομνημονεύοντας ολόκληρες εκφράσεις.
- Οι φόρμουλες εξαιρούνται από τις περισσότερες συντακτικές αναλύσεις του αυθόρμητου παιδικού λόγου ως **μη συντακτικές και μη παραγωγικές** εκφράσεις.
- Οι φόρμουλες μπορεί να οδηγήσουν στο λανθασμένο υπολογισμό του ΜΜΕ, αφού είναι πιο περίπλοκες και πιο μεγάλες εκφράσεις από αυτές που μπορεί να παράγει το παιδί.

Στάδια ανάπτυξης (1/5)

(Radford 1990)

- Στάδια ανάπτυξης του παιδικού λόγου με βάση την **κατηγορία των λέξεων** που παράγουν τα παιδιά

A) Το **προκατηγορικό στάδιο** (“precategorical stage”): 12-20 μήνες. Παραγωγή μεμονωμένων, μη κατηγοριοποιημένων λέξεων

- Οι εκφράσεις των παιδιών **δεν παρουσιάζουν συντακτικό ενδιαφέρον**, εφόσον οι μεμονωμένες λέξεις δεν ανήκουν σε κάποια γραμματική κατηγορία

Στάδια ανάπτυξης (2/5)

(Radford 1990)

- ▶ Adult: Where's the little man who rides the car?
- ▶ Child: Gone.
- ▶ Adult: Who rides the car?
- ▶ Child: Gone.
- ▶ Adult: Is he gone?
- ▶ Child: There.
- ▶ Adult: See if you can find him!
- ▶ Child: Away.
- ▶ Adult: Where is he?
- ▶ Child: Gone.
- ▶ Adult: Is he gone?
- ▶ Child: There!

(Bloom 1973)

Στάδια ανάπτυξης (3/5)

(Radford 1990)

B) Το λεξικό στάδιο (“lexical stage”): 20-24 μήνες

- Παραγωγή **λεξικών κατηγοριών** και γνώση της σύνδεσης των λέξεων σε φράσεις
- Παρ’ όλα αυτά, το παιδί δεν γνωρίζει ακόμα τις λειτουργικές (ή γραμματικές) κατηγορίες (Radford)
- Π.χ., το παιδί παράγει ουσιαστικά, ρήματα, επίθετα και επιρρήματα, αλλά **δεν παράγει τις καταλήξεις** των πτώσεων και του αριθμού των ουσιαστικών, του προσώπου, του αριθμού και του χρόνου των ρημάτων κλπ.

Στάδια ανάπτυξης (4/5)

(Radford 1990)

- α. Baby open door
- β. Eat Mommy cookie.
- γ. Eating Mommy cookie.

Παραγωγή κοριτσιού 22 μηνών
Απουσία λειτουργικών κατηγοριών

Στάδια ανάπτυξης (5/5)

(Radford 1990)

Γ) Το **λειτουργικό στάδιο** (“functional stage”): δύο ετών

- Αρχή της **παραγωγής λειτουργικών κατηγοριών** στον παιδικό λόγο
- Σταματά η ασύντακτη και τηλεγραφική ομιλία και το παιδί παράγει **πλήρεις συντακτικές δομές**, όπως εμφανίζονται στη γλώσσα των ενηλίκων

Ωρίμανση Γλωσσικής Ικανότητας (1/3)

(maturation hypothesis)

- Πώς επιτυγχάνεται η μετάβαση από το κατώτερο στάδιο γλωσσικής ανάπτυξης στο ανώτερο;
- Ποια αλλαγή συντελείται στη γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού;

Ωρίμανση Γλωσσικής Ικανότητας (2/3)

- **Borer & Wexler (1987)**: ορισμένες αρχές της καθολικής γραμματικής είναι **γενετικά προγραμματισμένες** να ενεργοποιηθούν σε διαφορετικά στάδια της γλωσσικής ωρίμανσης του ανθρώπου
- Αυτό το γεγονός έχει ως αποτέλεσμα το παιδί να παράγει ελλιπείς προτάσεις επειδή ο γλωσσικός μηχανισμός δεν έχει ωριμάσει ακόμα βιολογικά
- Έτσι δικαιολογείται η παραγωγή προκατηγορικών εκφράσεων, η μετάβαση στο λεξικό στάδιο και η ύστερη ενεργοποίηση των αρχών που αφορούν τις λειτουργικές κατηγορίες (Radford)

Ωρίμανση Γλωσσικής Ικανότητας (3/3)

- Οι αρχές που καθιστούν ικανό το παιδί να δημιουργεί δομές με λεξικές κατηγορίες ενεργοποιούνται λόγω **γενετικής ωρίμανσης** περίπου στην ηλικία των 20 μηνών
- Το παιδί μεταβαίνει στο ανώτερο στάδιο γλωσσικής ανάπτυξης, δηλαδή στο λειτουργικό στάδιο, περίπου στην ηλικία των 24 μηνών
- Σε αυτήν την ηλικία, **ενεργοποιούνται βιολογικά** οι αρχές με τις οποίες το παιδί μπορεί να παράγει φράσεις με λεξικές και λειτουργικές (γραμματικές) κατηγορίες, όπως π.χ. οι καταλήξεις της κλίσης των ρημάτων ή των ουσιαστικών

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα υπόθεσης Ωρίμανσης Γλωσσικής Ικανότητας (1/4)

- **Πλεονέκτημα:** Εξηγεί τις πρώτες ελλιπείς παραγωγές των παιδιών και το μεταβατικό στάδιο από την παραγωγή εκφράσεων με μία λέξη στην παραγωγή σύνθετων προτάσεων
- **Μειονέκτημα:** ο απόλυτος τρόπος με τον οποίο έχουν οριστεί τα στάδια
- Π.χ. στο λεξικό στάδιο δεν εμφανίζονται καθόλου λειτουργικές κατηγορίες γιατί ο αντίστοιχος έμφυτος μηχανισμός που ελέγχει τις παραμέτρους των λειτουργικών κατηγοριών δεν έχει ωριμάσει

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα υπόθεσης Ωρίμανσης Γλωσσικής Ικανότητας (2/4)

- Δεν μπορεί να εξηγηθεί η **πρώιμη χρήση** ορισμένων λειτουργικών κατηγοριών.
- Π.χ., στην Ελληνική δεν εμφανίζονται τα ρήματα χωρίς καταλήξεις, δηλαδή χωρίς λειτουργικές κατηγορίες.
- Τα παιδιά που κατακτούν την ελληνική γλώσσα θα έπρεπε να διέρχονται από ένα στάδιο κατά τη διάρκεια του οποίου θα παρήγαγαν ρήματα χωρίς καταλήξεις ή σε μια άκλιτη μορφή. Οι μακροχρόνιες έρευνες του αυθόρμητου λόγου παιδιών που κατακτούν την Ελληνική έχουν καταλήξει στη διαπίστωση ότι αυτή η υπόθεση δεν ισχύει.

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα υπόθεσης Ωρίμανσης Γλωσσικής Ικανότητας (3/4)

- Ενήλικας: Ποιο απ' όλα (= τα βιβλία) θες να δούμε;
- Παιδί: Βιβιβίο θέλω παπάκι. (1;11.0)
(= Θέλω το βιβλίο με το παπάκι.)
- Παιδί: Μπάλα μπάλα παίσιουμε. (1;11.10)
(= Θέλω να παίξουμε μπάλα.)

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα υπόθεσης Ωρίμανσης Γλωσσικής Ικανότητας (4/4)

- Οι λειτουργικές κατηγορίες εμφανίζονται από πολύ νωρίς στον παιδικό λόγο της Ιταλικής, της Γερμανικής και άλλων γλωσσών
- Ο Radford στηρίχθηκε σε δεδομένα της αγγλικής γλώσσας, στην οποία δεν υπάρχει πλούτος γραμματικών μορφημάτων. Επομένως, δεν μπορεί κανείς να οδηγηθεί σε ασφαλή συμπεράσματα για τα στάδια ανάπτυξης στην κατάκτηση άλλων γλωσσών

Στάδια ανάπτυξης (1/5)

(Wexler 1994)

- Υποστηρικτής της **Θεωρίας της Γλωσσικής Ωρίμανσης**
- Συμφωνεί με το Radford αλλά προσδιορίζει τα στάδια της γλωσσικής ανάπτυξης λιγότερο αυστηρά.
- Θεωρεί ότι η εδραίωση των παραμέτρων γίνεται πολύ νωρίς (“Very Early Parameter Setting”) (18 μηνών).
- Παρόλα αυτά τα παιδιά παράγουν ελλειπείς ή λανθασμένες προτάσεις σχεδόν μέχρι την ηλικία των δύομισι ετών.
- Κατάκτηση της γερμανικής, της γαλλικής, της ολλανδικής και της σουηδικής γλώσσας: ο πρώιμος παιδικός λόγος στην ηλικία περίπου 1;6 έως 2;6 είχε **κοινά χαρακτηριστικά** σε όλες τις παραπάνω γλώσσες.

Στάδια ανάπτυξης (2/5)

(Wexler 1994)

- A) Οι κλιτοί ρηματικοί τύποι εμφανίζονται στη σωστή θέση.
- *Mein Hubsaube* (Hubschrauber) *had* (hat) *Tiere din* (drin)
το δικό μου ελικόπτερο έχει ζώα μέσα

Στάδια ανάπτυξης (3/5)

(Wexler 1994)

- **B)** Οι άκλιτοι ρηματικοί τύποι (απαρέμματα) βρίσκονται στη σωστή θέση
 - du das haben
 - εσύ αυτό έχω-απαρέμματο*

Στάδια ανάπτυξης (4/5)

(Wexler 1994)

- Γ) Το παιδί δεν γνωρίζει ότι δεν μπορεί να παράγει κύριες προτάσεις μόνο με άκλιτους ρηματικούς τύπους.
- *Στάδιο των προαιρετικών απαρεμφάτων* (“Optional Infinitive Stage”).
- Δεν γνωρίζει ότι οι άκλιτοι ρηματικοί τύποι δεν μπορούν να αποτελούν τον πυρήνα των κυρίων προτάσεων
- Διαρκεί **περίπου ένα χρόνο** (~1;6-2;6) και χαρακτηρίζεται από την προαιρετική παραγωγή απαρεμφάτων στις κύριες προτάσεις.

Στάδια ανάπτυξης (5/5)

(Wexler 1994)

- http://www.ted.com/talks/deb_roy_the_birth_of_a_word
- ❖ Το παραπάνω βίντεο αποτελεί παρουσίαση των ευρημάτων του ερευνητή Deb Roy, ο οποίος θέλησε να μελετήσει τον τρόπο που κατακτά τη γλώσσα ο γιός του

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Χριστίνα
Μανουηλίδου.«Γλωσσική κατάρκτηση. Κατάρκτηση
Σύνταξης». Έκδοση: 1.0. Πάτρα,
2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<https://eclass.upatras.gr/courses/LIT1856/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να ησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Διαφάνεια 5: Chomsky, N. (1981). A Note on Non-control PRO. *Journal of Linguistic Research*, 1, 1-11.

Διαφάνεια 16, 17, 18: Bloom, L. (1973). *One word at a time*. Mouton.

Διαφάνεια 9: Bowerman, M. (1979). The acquisition of complex sentences. *Language acquisition*, 285-305.

Διαφάνεια 10: Brown, R. (1973). *A first language: The early stages*. London: George Allen & Unwin.

Διαφάνεια 18: Pine, Julian & Helen Martindale (1996): Syntactic categories in the speech of young children: the case of the determiner. In: *Journal of Child Language* 23, 369-395.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Διαφάνεια 19 έως 22: Hickey, T. (1993). Identifying formulas in first language acquisition. *Journal of Child Language*, 20(01), 27-41.

Διαφάνεια 22: Lieven, E. V., Pine, J. M., & Baldwin, G. (1997). Lexically-based learning and early grammatical development. *Journal of child language*, 24(01), 187-219.

Διαφάνεια 23 έως 27: Radford, A. (1990). *Syntactic theory and the acquisition of English syntax: The nature of early child grammars of English*. Oxford: Blackwell.

Διαφάνεια 29: Borer, H., & Wexler, K. (1987). *The maturation of syntax* (pp. 123-172). Springer Netherlands.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:
Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Διαφάνεια 35 έως 39: Wexler, K. (1994). Optional Infinitives, Head Movement, and the Economy Of Derivation in Child Language. In D. Lightfoot & N. Hornstein (eds) Verb Movement. Cambridge: Cambridge University Press, 305-350.

Διαφάνεια 39: http://www.ted.com/talks/deb_roy_the_birth_of_a_word